

מכתביו של ארתור

יהודית מגבעתיים שכתבה ל- (1041/58): מדוע שכחת לצרף את הכתובת שלך? את חושבת שזה מטעמע אותי לחפש אחר מתי כתבים אובדימי? הוא ביקש שתכתבי לו שוב, אם לא איכפת לך.

אני והשמינה

אני בטוחה שתסכימו אתי שמכתבן של (1047/86) הוא הנחמד ביותר שפורסם לאחי רונה במדור זה, ואם הן לא מקבלות עשרות מכתבים, תוכלו לקרוא לי ספוטניק. לכבודו רותי בוונת הכליות והלב, "לא למרות הכותרת המדעית, אני אנתנו סטודנטיות לרפואה או לכימיה, ואפילו לא על נוסח של חיקי באום והרומנים הקרויים זעירים. לפחות לא בשלב זה שבו שתינו נמצאות בצה"ל, משרתות את המדינה ואת הקיסר כשתי בטלניות מקצועיות, מן השורה העורפית האפורה.

אנחנו חיילות, כלומר, מתלבשות בחאקי לפי ההוראות האחרונות של איש השנה שלכם, ומתאפרות גם בהתאם לכך — מכחישי ומכפנים. עושה רושם משעמם, לאז גם אנחנו חושבות כך, לפחות בשעות מסויימות של הלילה כשאנחנו צריכות לשבת ולהסתכל אחת על השנייה בחושך, וכל הדיחות והצחקוקים שבעולם אינם מצליחים להחריש את קולם של חברינו היקרים לידורי שניה — התנים.

ואז מגיע הרגע בו אלוהים, כן, אל תצחקי, כותב באצבע גדולה על הרקיע: זה בא לכן, למה אתן לא דתיות, למה אתן סתם שתי פרחניות שאוהבות לצחוק ולשיר ולפספס בשעות כאלה, בנוסח שכזה: "שמינה, מה את יודעת איזה חיים נעשה בירושלים, פעם באחרית הימים, כשנהיה שם סטודנטיות לפילוסופיה בסירה אחת עם המון סטודנטים חכמים אפילו יותר מהרס"ר, ונת' מדי אפילו יותר מקלארק גיבל, למה ש'ההוא סתם זקן שעושה כסף מדברים שאי חיים חיים אותם, ומה את יודעת איזה כיף זה לחיות לבד, כן, לגמרי לבד, בלי ביג בוס וביג ציף ושין גימלים ומ'צים וכ'ו' וכ'ו'.

והיא אומרת השמינה, אחרי השתפכות כזאת של גילוי לב ונפש כמתוך שניה היא מרסנת: "סגרי את השיבר, פתגם השגור בפיה ומעיד על קשרנו הנפשי עם הגרון בכלל והחלוציות במרס, את פשט חזרות על עצמי. את מחקה את המדור של רותי בהעלם הזה, בלי שיהיה לך דם לכתוב לשם פעם ולראות איזה תשובות תעלי כבר ב'רשתת החלוצים... את סתם טובת רוקבה?"

מה נשאר לי לענות לה לשמינה? שלה בעצמה אין דם? זה שקר, אם יש לה דם להרגיז אותי, אז כמובן שיש לה דם. והיא אפילו תורמת אותו מן הון להון, או אני לא יכולה להגיד לה שאני פועלת חקלאית, כי כזאת הייתי רק בחופש בבית-ספר תיכון, אני גם לא סללת את כביש צמודהגדיה (לא מסתור מבחינה ארכיטקטית) — אם כי אני הולכת עליו כמו על כל כביש, ואפילו, כשיש מה לראות, אני יורדת מהכביש. אני גם ניסיתי להגיע לפסטה, אם כי יכולתי לעשות זאת מבחינה תיאורטית, לפחות. לא הספקתי להיות בפלמ"ח והודרתי להירשם לצה"ל. אולי גם לרכבת זאת ואחר, ובאמת אחרת — או אולי הקדמתי. על כל פנים הגעתי לאמצע השורה. לא נתנו לי כומתה אדומה, וגם גיבניקית על עשו ממני. השי- אירו אותי בדיוק כמו שהייתי, רק הוסיפו לי את השמינה בתור בת טיפוחים, ושלחו אותנו לעשות החיות יש מאין.

שוב, אני והשמינה לא כל כך שמינה ואני לא כל כך רזה שנוכל להפיע בטריטם היתוליים ולאגור עליידי כך שכר לימוד. חוץ מזה, שתינו ביחד, וכל אחת לחוד, יותר מדי קוצניות מבדי שנשמע על לדינה הרט ונקדיש מוזמנו הפנוי להעלאת-מוראל צבאית, אנתנו דוגלות ביוזמה חופשית ואישית, וחוץ מזה הספקנו כבר מוזן להגיע למסקנה המאלפת שאדם ניכר מרגיליו, בדמו ובראשו ולא בכיסו (הריק, לפחות אצלנו) בכובעו (הצהלי אצלנו, אם כי אין זה מחייב), וגם לא בכיסו. הוא יכול לשחות ישר מהבקבוק, אם אין כוס בשטח, ולוה קור"י אם שדאות.

בעצם, לא איכפת לנו מי יכתוב לנו, כל עוד הוא בטוח שהוא מתעניין בנו. שמינה, אמרתי למלכה נרגשת, "רינה

סיפרה לי הרגע שהיטיסו יחד מלאכותי. מנוולת! את מדברת עם רינה? אמרת לי שאת ברוגז אתה."

לא ארוכה

לפיכך קיבוצניק הרוצה להתכתב עם נצי רה כתב עשרים. (1047/89) "שלא תהיה ארוכה יותר מ-160 ס"מ. הוא מסרב לכתוב כל דבר על עצמו, איננו רוצה להוכיח את העובדה שהוא בעל חוש הומור. הכל, אומר הוא, יכתוב לאותה נערה, והוא מבי טיח לה פיצוי מלא במכתביו. מי אמר שקיבוצניקים עשויים אחרת?"

לא נוראה, המפלצת

"לאלה אשר לתארי ישאלו: / ממפלצת קצת יותר יפה / האם לשם התכתבות צריך תמונה? / וגלולה להרעה — זה לא נורא! / כאשר לגילי / נולדתי בוז המאה / עדיין איני סבתא / גם בגילי וגם ברוחי / צעירה אנכי!" לא אוכל למסור לכם יותר פרטים על

אל תשאירי את משקפיך כל הזמן על עיניך. הורידו אותם מדי פעם, הרכיבי אותם שוב, נפני בהם, נדנדי אותם בידך, דגדגי בהם את סנטרל אם את רוצה להיראות מהוררת, כשאת מפוזרת, קשקשי בהם על עיניך. עברי בהם על מפת השולחן. משק פיך יכולים להוות מכשיר פלירטוט לא פחות מאשר המניפה המפורסמת של המאה התשע עשרה. תארי לעצמך: כאשר את יושבת עם ברזונך, קיימת אותה נגיעה מרופפת קצה משקפיך ההדורים על כפתור חולצתך, כשי אחריה באה נסיגה סמוקה ואת מסתרת שוב אחרי משקפיך. אם אמשיך עוד, לא אחאפה, ארוץ לאופי טיקאי הקרוב ביותר ואזמין לעצמי משקפיים.

אחד הנושאים המשעשעים אותי ביותר הוא אמונות טפלות. אני פשוט משתענת אחריהן. אני כל כך רוצה לייחס לעצמי אחדות ולא הולך לי. אני טיפוס מאד בלתי-אמין. על כל פנים, מעניינות אותי מאד אמונותי הספלות של הזולת. ניסיתי לערוך לעצמי רשימה מצומצמת של אמונות כאלה, והחברר לי שכמעט אינני מכירה כלום. רוצים לשלוח לי אחדות?

לשחקנים, למשל, יש מערכת מיוחדת של אמונות טפלות. הראי השבור, שהוא סימן רע, אסור לך לשרוק מאחורי הקלעים ואלוהים יסמור עליך מפני חבריך השחקנים, אם תחליטי לעשות זאת. כשנופל לך קסט מן היד בשעת חזרה — שב עליו מיד. כשאומרים לך "בהצלחה", אל תודה, בשם אלוהים. חתיקי הבימה, אלה מתיאטרון ווכטאנוב המפורסם, נוהגים לומר זה לזה "גיי פוכא גיי מוכא", לפני כל הצגת בכורה. הוקוס פוקוס זה, החברר לי, אינו אלא סירוס של "גיי פוכא, גיי פורא" או משהו בדומה לזה, אם לא איכפת לכם, שפירושו בערך: שלא יכביד עליך כלום.

לאלברט חזקיהו, יש אמונה טפלה ש- אסור לו לאכול דבר לפני הצגה. הרודנסקי, לעומת זאת, לא יעלה על הבמה עד שלא ימלא את כרסו כהלכה. גם לימאים יש מה לומר בשטח זה. למשל, אסור להפליג ביום ששי, ה-13 לחודש. ישנן 13. אסור ליבאי להרוג שחף, למה יש אמונה שבשחף יש נשמה של ימאי מת. אסור לשרוק על הסיפון, אם תעשה זאת, תבוא תיכף סערה. לא רצוי שתהיה אשה יחידה באונייה, כי במקרה של סערה מוכי רחים להטיל אותה הימה.

אי-אפשר לדבר על אמונות טפלות מבלי להזכיר את החתול השחור המפורסם, מבשר הרע, שאם אתה נתקל בו ברחוב, לך שלושה צעדים אחורה ורוק שלוש פעמים. נעלי-הבית הבלה, שורקים אחרי מישהו במקום ברכת הצלחה למבצע כלשהו. זה צריך להיות תירוץ נפלא לכמה נשים המשתוקקות לא אחת להטיח משהו בבעליהן בצוץ. אל תשכח לצאת ברגל ימין ולא לקום על צד שמאל, ואם תמצא לפתע שום בכיס מעילך, דע לך שמישהו החרד לך מאד שם אותו בכיסך כדי לשמור עליך מפני עין הרע. אם אתה מעוניין שידוך ה' נשוי יריב עם אשתו, או להיפך, כל מה שעליך לעשות הוא לתת לו במתנה ממחשה. הקש בעץ נגד עין הרע, ואם זה לא עוזר ובכל זאת שלטה עין הרע במשרה, לקק את שתי עיני החולה, זה באחריות.

ואי-אפשר לסיים רשימה זו בלי להזכיר את כרף-היד המפורסמת, שחמש אצבעותיה פרושות, המהנה סימן למזל, בעיקר אצל עדות המזרח והערבים. אולם כשאומרים לך "חמסה פי עיניך", (חמישה בעיניים שלך), הכוונה היא לא תמיד לברכה, תלוי במה שעשית.

כמה מותר לגלות?

כיוון שהיכל התרבות ימשיך לפעול ומדי פעם יופיעו כוכבים זרים אחרים, הרי לא תוכלי ללבוש את אותה שמלה בקונצרט הנאל. חוץ מזה כבר העתיקו אותה. צו האופנה בשמלות ערב הוא כעת גבות חשופים, צדדים חשופים, ברכיים מציצות משטע בשמלה צרה. כמה שמלות נלבשות עם חזיות מורכבות בתוך השמלה עצמה, אחרות בכלל בלי. כל זה, כמובן, אם יש לך הגיזרה המתאימה לכך. הייתי מיעצת לך להתעלם מאופנה זו לחלוטין, אם אין לך כזו.

ציפור קטנה לחשה לי...

השחקן המשתמש באמונות טפלות אולי יותר מכולם, הוא אברהם אביב. לפני כל הצגה הוא מנשק את המסך ("בא לי מנשיקת הפרוכת בבית-הכנסת"). בערב כל פרמיה, הוא סולח לעצמו פרח אחד, אליו מצורף כרטיס לדמות אותה הוא מגלם, כמו, נניח, קפטן פריסבי בבית התה: "לקפטין פריסבי — תן לי לחיות — אברהם אביב". הוא בא תמיד לפרמיה באותו ווג נעלים בלות, המשמש לו מעין קמע. . . לזרם במטבור, לעומת זאת, דעות אחרות על אמונות טפלות: "אני מכיר ארבע אמונות טפלות: שהבימה הוא תיאטרון טוב, שהקאמרי הוא תיאטרון צעיר, שהאהל הוא תיאטרון פועלים ושזירה הוא תיאטרון". . . "עטרי" אהבת להיזכר כיצד היו מקניטים אותה בילדותה: "שלוש יפהפיות בלונדית", היו אומרים לה. "אנילא בלונדית", היתה יונה התמימה אומרת. "כן, אבל את גם לא יפהפיה", היתה בכל המקרים התשובה. . . אלה שתמהו מה עושה אופיריה ארץ בימים אלה: היא השתחררה לא מכבר מן הצבא, ועתה היא מצפה במתיחות לתשובה מן האוניברסיטה, על חשבונה היא, מתפשת היא אחר כיוון שהיא מתכוננת ללמוד את שלוש השנים עם חשבונותיה, מתפשת היא אחר עבודה מתאימה לעשות הפגיוות, וכמובן גם חדר בירושלים. צברית 56/ העובדת מדי פעם כמדריכה לריקודים-עם במושבים, רוצה היתה לעשות זאת גם בסביבת לימודיה. . . חנה רובינא גלתה תמימות מרובה בתכשיטים קוסמיים כאשר השתאתה לריסייה הארוכים מאד של אימה סומאק, במסיבה שנערכה בביתה של מאיריה גרא ממועדון התיאטרון: הריסים היו, כמובן, קנזיים. . . נשמע בכסית לעבר שחקני הבימה, שחזרו מהצגת רצח החפים מפשע: "אתם באמת חפים. הרוצח הוא סארויאן."

(1047/90). אני, אישית, סבורה שהאופוס הגהר הזה מדבר בעד עצמו. חיהלה: את באמת רוצה לומר שעובדת היותך מרכיבה משקפיים גורעת מהצלחתך? אל תהיי טפשה. משקפיים הפכו כיום ל' אביזר נשי מוכר ומקובל כמו כסיות, כובע או עגילים. את יכולה כיום להזמין לעצמך משקפים כדי להתאימם לתסרוקתך, או ל' שנות את התסרוקת כדי להתאימה למשקפיך. תלוי בהשקפתך.

כמו שלא כל הנערות צריכות ללמוד פילר סופיה. אחרת לא היו סטודנטים באוני' בריטישה והעולם היה חוזר לתוהו ובוהו."

לא צנחן, לא סטודנט

"אינני צנחן ואף לא סטודנט, ובכל זאת מקווה אני להשיג חברה-לעט באמצעות מדורך", אומר (1047/87). הוא איננו רוצה להשחיק ולספר סתם דברים על עצמו, מוכן רק לומר שהוא בן 21, קיבוצניק לשעבר ובעל השקפת עולם אידיאליסטית.

הבלי, חוץ מכסף

(1047/88), שהם בחור ובחורה, סטודנטים בבליגיה, נמאסו כנראה זה על זה או ש' מעולם לא היו הטיפוסים של זה או זו — כי אחרת, כיצד להסביר את העובדה שכל אחד מהם רוצה בחברה/לעט דרך רותי? הבחורה היא בת 20, הבחור בן 26. כל אחד מהם חושב לחזור ארצה עם סיום לימודיו. הם רוצים לשמוע מתבריה-לעט את הסיפור מאחורי הסיפור, כלומר, מה נשמע בכלל ובפרט, בדברים שאי-אפשר ללמוד מן העיתונים. "אם אחי מהם זקוק לאינפור- מציה בקשר ללימודים", אומרים הם, "או כל דבר אחר, מוכנים לספק לו גם זאת. אין ספק, שאם אחד מהם יגיע אלינו נעזור לו בכל — חוץ מכסף." מי שרוצה לכתוב אליה, יציין על המע- טפה 1 ומי שרוצה אותו — 2.

שמינה, אמרתי למלכה נרגשת, "רינה